

Muhamed Hadžijamaković

MEDŽMU'A SALIHA EMINA

Ova Medžmūa nalazi se u fondu Gazi Husrev-begove biblioteke. Prvobitno je bila evidentirana pod privremenim brojem 51, a sada se vodi pod brojem: 6825. Pronađena je u porodičnoj biblioteci Hadžiahmetovića Abdulkadira u Visokom, koji je po muškoj lozi potomak čuvenog pjesnika Abdulvehhaba Ilhamije-Žepčaka. Fotokopija ove Medžmu'e nalazi se kod pomenutog Abdulkadira, koja nam je prvobitno poslužila za obradu ovog prikaza. Koristimo ovu priliku, da se najtoplije zahvalimo Abdulkadiru na njegovoj susretljivosti.

Autor ovog kodeksa je neki Salih Emin, o kome nema nikakvih podataka. Kodeks je napisan 1256/1840 godine. Sudeći po imenu autora, godini pisanja, i po tom, što je pronađen kod Ilhamijinih potomaka, navodi nas na pomisao, da bi mogao biti Ilhamijin sin. Ilhamija na kraju svog djela: „Tuhfetu-l-musallin ve zubdetu-l-haši'in“ navodi imena svojih sinova: Muhamed, Emin i Halil. Kako je tada bio običaj da se uz rođeno ime dodaje još jedno ime, moglo bi biti da je Emin dobio još i ime Salih. Ilhamija je pogubljen 1821. godine, a kodeks je pisan 1840 god. te ovi podaci aludiraju na to, da bi autor kodeksa mogao biti njegov sin.

Kodeks ima 81 list, veličine 29 x 18 cm. Povez je kožni sa kapkom. Dosta je oštećen, naročito na rubovima. Hrbat korica naknadno je polijepljen platnom. Pismo je raznovrsno, ima rik'e, sulusa i ta'lika. Pisano je crnim i crvenim mastilom. Crveno mastilo upotrebljavano je u nekim naslovima, pojedinim riječima, polustihovima. Nekada je prvi polustih, a nekada drugi pisan crvenim mastilom, rjeđe cijeli stih. Ponekad je pola polustiha pisano crvenim, a pola crnim. Na pojedinim mjestima nailazimo na ispisani rukopis, dok na drugim mjestima nailazimo na osrednji, pa i lošiji. Iz ovoga moglo bi se zaključiti da nije jedna ruka pisala. S druge strane, gledajući na popunjenost listova, čini se da nije bilo naknadnog upisivanja, osim na nekoliko mjesta. Svi su listovi popunjeni, samo tri stranice su prazne, i na nekoliko stranica ostalo je malo prostora prazno, Papir je žućkaste boje, do pola kodeksa tanji, a od pola deblji.

Kodeks je, koliko se do sada zna, unikat. Osim toga, u njemu je, pored ostalog upisan primjerak Ilhamijina divana¹ (ovo je drugi primjerak koji je do sada pronađen), pa mu i to uvećava vrijednost.

U kodeksu se nalaze pjesme četrdeset i četiri pjesnika i to:

- Šejh-Siri (1775-1847) - 11 pjesama;
- Sururi (um. 1814) - jedna pjesma; - Ibrahi Hakki (um. 1772 ili 1781) - pet pjesama;
- Ismail Hakki - osam pjesama, Pod pseudonimom „Hakki“ dvadeset i dvije pjesme. Kojem od navedene trojice Hakkija pripada ovaj pseudonim, odnosno koja pjesma, nismo mogli odgonetnuti;
- Ešref Oglu (um. 1469) - šest pjesama;
- Ašik Omer (1630 - 1707) - devet pjesama;
- Semai Ramiz-paša (XII st.) - pet pjesama;
- Ašik Junus (1250 - 1320) - 11 pjesama;
- Nesuhi (XVI st.) - jedna pjesma;
- Hudaji (1543 - 1628) - jedna pjesma;
- Ruždi-paša (1699 - 1700) - pet pjesama;
- Sinan-efendi (XII st.) - jedna pjesma;
- Sejri - sedam pjesama;
- Jetimi iz Mostara (XVII st.) - dvije pjesme;
- Nijazi (1618 - 1694) - pet pjesama;
- Šejh Ahmed Šerif - jedna pjesma;
- Nabi (1642 - 1712) - jedna pjesma;
- Šejh Ekber - Muhjuddin Arebi (um. 1240/41) - dvije pjesme
- Huremi Mustafa iz Mostara (XVIII st.) - jedna pjesma);
- Kaimi (um. 1691) - deset pjesama;
- Izzet Skender - petnaest pjesama;
- Sinani - jedna pjesma;
- Džemali (XVIII st.) - jedna pjesma;
- Mejli (Um. 1781) - jedna pjesma;
- Lutfi - šest pjesama;
- Harami - jedna pjesma;
- Nakši Akkermani (um. 1651) - pet pjesama;
- Sezai (um. 1738/39) - tri pjesme;

---

1) - Jedan primjerak Ilhamijina divana, u zasebnoj knjizi, nalazi se u Gazi Hušrevbegovoj biblioteci, evidentiran pod brojem: 3056, pronađen u ličnoj biblioteci Handžića h. Mehmed ef.

- Šejh Ahmed Vehbi (XVIII - XIX st.) - jedna pjesma;
- Firdevsi - dvije pjesme;
- Šerif Junus - jedna pjesma;
- Uvejs (1561-1628) - dvije pjesme;
- Muhammed-efendi Hilmi - jedna pjesma;
- Nesimi (um. 1410) - dvije pjesme;
- Ilhamin divan (1773-1821) četiri pjesme na arapskom jeziku, četrdesetdevet na turskom i trinaest na našem jeziku;
- Sabit Užičanin - jedna pjesma;
- Huršid-paša - jedna pjesma;
- Sejz-baba - jedna pjesma;
- Gaibi (XVIII st.) - jedna pjesma;
- Nekoliko stihova od sultana Ahmeda i Mevlanata (um. 1273)

Sada ćemo uvrštene tekstove prikazati u vidu regista:

- L - nepaginirano - Bilješka na turskom jeziku;**
- Spjev od 5 stihova na turskom jeziku;
- Dva spjeva po osam stihova na turskom jeziku, sva tri spjeva od ne poznatih pjesnika;
- L - 1a - Dvije bilješke na turskom jeziku;**
- Spjev na turskom jeziku od deset stihova;
- Spjev na turskom jeziku od petnaest stihova, oba od nepoznatih pjesnika;
- L - 1b - Bilješka o Šejh-Sirrinoj pjesmi „Ah dervišu“ na turskom;**
- Šejh-Sirrina pjesma „Ah dervišu“;
- Bilješka na arapskom jeziku o bacanju fala;
- Ajeti kerima: „Ve 'indehu mefatihu-l-gajbi“ upisana od nekog drugog;
- L - 2a - Šejh-Sirrina pjesma: Ako hoćeš derviš biti;**
- Dva štambilja;
- Gazel Sururije;
- Jedan stih na turskom jeziku;
- Šejh-Sirrina pjesma: U pamet se ti obuj;
- Pjesma na turskom jeziku od Ibrahima Hakije;
- Tri pjesme na turskom jeziku od Šejh-Sirrije;
- Spjev od nepoznatog pjesnika na arapskom jeziku;
- L - 3b - Dva spjeva šejh-Sirrije na turskom jeziku**
- Asmeini stihovi o zaljubljenom mladiću na arapskom jeziku;

- L - 4a** - Dvije pjesme šejh-Sirrije na turskom jeziku;
- Izvod iz Futuhati Kebira šejh-Ekbera ibni Arebije na arapskom jeziku;
  - Bilješka na arapskom jeziku iz komentara hazreti Alijinog Divana;
  - Kratka bilješka na arapskom jeziku;
  - Spjev šejh-Sirrije na turskom jeziku;
  - Spjev Ešrefa Oglua na turskom jeziku;
  - Spjev Ibrahima Hakkije na turskom jeziku;
  - Jedan stih hazreti Mevlanin;
- L - 5a** - Dva spjeva Muhibbija na turskom jeziku;
- Dva spjeva od nepoznatih pjesnika;
  - Jedan stih na našem jeziku: Šta će padišah, šta li vezir,
Kad koga Allah učini rezil;
- L - 5b** - Spjev Ašika Omera na turskom jeziku;
- Spjev Izzeta na turskom jeziku;
  - Spjev Semaije na turskom jeziku;
- L - 6a** - Spjev Semaije na turskom jeziku;
- Spjev Ašika Omera na turskom jeziku;
  - Ilahija derviša Junusa na turskom jeziku;
- L - 6b** - Spjev nepoznatog pjesnika na turskom jeziku;
- Spjev Nesuhija na turskom jeziku;
  - Spjev Hudaija na turskom jeziku;
  - Kratka bilješka iz komentara Mesnevije;
- L - 7a** - Dvije ilahije na turskom jeziku;
- Dva stiha na turskom, i tri na arapskom;
- L - 7b** - Dva spjeva od Rušdije na turskom jeziku;
- Spjev Nijazije na turskom jeziku;
- L - 8a** - Spjev Jusufa Hakkije na turskom jeziku;
- Spjev Lutfija na turskom jeziku;
  - Jedan stih na turskom jeziku;
  - Spjev Ibrahima Hakkije na turskom jeziku;
- L - 8b** - Ahvali dervišan - spjev nepoznatog pjesnika;
- Nekoliko stihova na turskom od nekog Kamila;
  - Spjev Sinan-efendije na turskom jeziku;
- L - 9a** - tri spjeva od nepoznatih pjesnika;
- L - 9b** - Spjev nepoznatog pjesnika;
- Spjev Ašika Omera na turskom jeziku;

- 1 x 4 i 3 x 3 stiha od nepoznatog pjesnika;
- 2 stiha od sulan-Ahmeda;
- L - 10a** - 2 spjeva od Sejrije na turskom jeziku;
- 1 gazel od Sejrije;
- Ilahija od Jetimije;
- L - 10b** - Gazel Sejrije na turskom jeziku;
- 2 spjeva pjesnika Omera na turskom jeziku;
- 2 stiha nepoznatog pjesnika;
- Jedna kraća bilješka na turskom jeziku,
- L - 11a** - Gazel pjesnika Sejrije;
- Spjev Ašika Omera;
- Ilahija Ešrefa Oglua;
- L - 11b** - Spjev Sejrije na turskom jeziku;
- 2 spjeva Ašika Omera na turskom jeziku;
- L - 12a** - Spjev šejh-Kebira na turskom jeziku;
- Spjev Nijazije na turskom jeziku;
- Spjev kaderijskog šejha Ahmeda Šerifa na turskom jeziku;
- L - 12b** - Jedan arzuhal Fadil-paši;
- Kratka bilješka na turskom jeziku;
- Ilahija na turskom jeziku od nepoznatog pjesnika;
- L - 13a** - Spjev Huremi Mustafe (iz Mostara);
- L - 13b** - Spjev Rušdi-paše na turskom jeziku;
- L - 14a** - Spjev Nabije na turskom jeziku;
- Ilahija Kaimije na turskom jeziku;
- Spjev Ismaila Hakkije na turskom jeziku;
- L - 14b** - Spjev šejh-Ahmeda Vehbije;
- Dvije ilahije Šejhu Abdulkadiru;
- Kratka bilješka na turskom jeziku;
- L - 15a** - Spjev Izzeta Skendera na turskom jeziku;
- Ilahija Nijazije;
- Ilahija Firdevsije;
- Dva stiha hazreti Mevlanata;
- L - 15 b** - Pet stihova Izzeta na turskom jeziku;
- Jedan stih Abdulkadira Gejlanije;
- Tri stiha Abdulmurada;
- Spjev Izzeta;

- L - 16a - Dva spjeva Izzeta;
- Dva puta po dva stiha od nepoznatog pjesnika;
  - Četiri puta po četiri stiha iz govora hazreti Alijina;
  - Dva stiha nepoznatog pjesnika;
  - Jedan stih na turskom jeziku nepoznatog pjesnika;
- L - 16b - Spjev Izzeta;
- Gazel Izzeta;
  - Dva puta po dva i jedanput četiri stiha Izzeta;
- L - 17a - Četiri spjeva pjesnika Izzeta;
- L - 17b - Spjev hazreti Mevlanatu od Izzeta;
- L - 18a - Spjev o Jusufu i Zulejni
- Spjev Sinanija;
- L - 18b - Sakinama Izzeta na turskom jeziku;
- L - 19a - Spjev Džemalije na turskom jeziku;
- Spjev Mejlija na turskom jeziku;
  - Ašik-Junusova ilahija;
- L - 19b - Spjev Lutfija na turskom jeziku;
- Muhammedije kuddise sirruhu;
- L - 20a - Dva spjeva Lutfija na turskom jeziku;
- L - 20b - Spjev Semai Ramiz-paše na turskom jeziku;
- Ilahi nakši;
  - Ilahija Lutfije;
  - Ilahija Ašika Junusa;
- L - 21a - dvije ilahije Ašika Junusa;
- Ilahija nepoznatog pjesnika;
  - Spjev Haramije na turskom jeziku;
- L - 21b - Tri spjeva Nakšije na turskom jeziku;
- L - 22a - Dva spjeva Nakšije;
- L - 22b - Ilahija Šerifa Junusa;
- L - 23a - Ilahija Junusova;
- Ilahija mekami sabah;
- L - 23b - Ilahija Sezaje;
- Ilahija Ešrefa Oglua;
  - Dva stiha nepoznatog pjesnika;
- L - 24a - Ilahija nepoznatog pjesnika;
- Ilahija pjesnika Nurije;

- Spjev Hakkije;
- L - 24b** - Spjev Sezaije na turskom jeziku;
- Spjev Nijazije na turskom jeziku;
- Ilahija Ešrefa Oglua;
- Spjev Sezaije;
- L - 25a** - Spjev Nijazije;
- Ilahija nepoznatog pjesnika;
- L - 25b** - Spjev Ibrahima Hakkije;
- Dva stiha na arapskom jeziku i dva puta po dva na turskom jeziku od nepoznatih pjesnika;
- Spjev od Ismaila Hakkije na turskom jeziku;
- L - 26a** - Dva spjeva od Ismaila Hakkije na turskom jeziku;
- L - 26b** - Tri spjeva Hakkije na turskom jeziku;
- L - 27a** - Tri spjeva Hakkije na turskom jeziku;
- L - 27b** - Dva spjeva Hakkije na turskom jeziku;
- L - 28a** - Spjev Ismaila Hakkije na turskom jeziku;
- Spjev Hakkije na turskom jeziku;
- L - 28b** - Spjev Hakkije
- Dvije ilahije Hakkije;
- Jedan stih na turskom jeziku od nepoznatog pjesnika;
- Jedan stih Hazreti Mevlanata;
- L - 29a** - Ilahija Hakkije;
- Ilahija;
- dva spjeva Hakkije;
- L - 29b** - Dva spjeva Hakkije;
- Jedan stih nepoznatog pjesnika;
- L - 30a** - Dva stiha nepoznatog pjesnika;
- Dva spjeva Hakkije;
- Spjev Ismaila Hakkije;
- L - 30b** - Spjev Semaije na turskom jeziku;
- Spjev Ibrahima Hakkije;
- L - 31a - 32a** - Spjev Uvesa na turskom jeziku;
- Spjev Nijazije na turskom jeziku;
- L - 32b** - Spjev Hakkije (Bosnevi);
- Kasidei-Ahmedije;
- L - 33a - 36b** - Više Kaimijinih kasida na turskom jeziku;

- L - nepaginiran - Dvije ilahije Ašika Jaunusa;
- L - nepaginiran - Prozni tekst na turskom jeziku;
- L - 37a - Kasida Abdullah-ef. komentatora Mesnevi je na turskom jeziku;
- L - 37b - 38a - Prozni tekst o ljubavi na arapskom jeziku;
- L - 38b - Prozni tekst;
- L - 39a - Spjev Sejzi-babe na turskom jeziku;
- Prozni tekst od Gaibije;
- L - 39b - Hutba na arapskom jeziku:
- Jedan hadis;
- Ebdžed hesab;
- pet stihova na arapskom jeziku;
- L - 40a - hutba na arapskom jeziku;
- L - 40b - Četiri stiha na arapskom jeziku o Jusufu i Zulejhi
- Prozni tekst na našem jeziku;
- L - 41a - Prozni tekst o vrlinama imami Azzama na arapskom jeziku
- L - 41b - Prozni tekst na arapskom jeziku - h. Aiša, r.a. pita Muhameda, a.s. koje je stanje najteže kod onog koji umire;
- L - Četiri stiha na turskom jeziku od nepoznatog pjesnika;
- L - 42a - Prazno
- L - 42b - Munadžat na arapskom jeziku;
- Jedan hadisi-kudsi od Ebu Hurejre, r.a.;
- Kratka bilješka na arapskom jeziku: „Čitao am Tevrat,
- Zebur, Indžil, i Kur'an i odabrao iz svakog po nešto. Tako iz Tevrata: Tko posti, spašen je. Iz Zebura: Tko napusti strasti, spašen je. Iz Indžila: Tko je zadovoljan s malim sit je. Iz Kur'ana: Tko se oslanja na Allaha, dž.š. On mu je dosta.
- Nekoliko stihova na arapskom jeziku od nekog Kamila
- Jedan bejt na turskom jeziku i jedan na arapskom;
- Nekoliko stihova od šejh-Sirrije na turskom jeziku;
- L - 43a - 47a - Izvod iz Taberina Telamiza o kaderijskom tarikatu;
- L47a - 60a - Prozni tekstovi iz tesavvufa;
- L - 60b - Dva stiha na turskom jeziku;
- L - 61a - Spjev nepoznatog pjesnika na turskom jeziku;
- Spjev Muhameda Hilmi-ef.;
- L - 61b - Spjev Nesimija;

L61 - 79b - Ilhamijin divan koji sadrži: 4 pjesme na arapskom, 49 na turskom, i 13 na našem jeziku;

L - 79b - Dvije pjesme od Hakkije na turskom jeziku;

L - 80a - Spjev Rušdi-paše na turskom jeziku;

- Spjev Ismaila Hakkije na turskom jeziku;

L - 80b - Gazel Užičanina na turskom jeziku;

- Spjev Nesimije;

- Spjev Ruždi-paša;

L - Nepaginirani - Spjev Ismaila Hakkije.

SUMMARY

SALIH AMIN'S MEJMUA

Salih Amin's *Mejmua*, from the Ghazi Husref-Bey Library in Sarajevo, takes its origin from the Hadžiahmetović family of Žepče, who are descendants of the poet and *muderis* Abdul Wahab Ilhamiya. The *Mejmua* was written in 1840. Ilhamiya had sons Muhamed, Emin and Halil. It is supposed that Salih Amin was Ilhamiya's son.

The *Mejmua* (Codex) has 81 page and contains poems or parts of poems by forty-four poets. Among these eleven are by Abdurahman Sirri, while those of Ilhamiya number four in Arabic, forty-nine in Turkish, and thirteen in Serbo-Croatian.